RAAD VAN TOEZICHT VERZEKERINGEN

U I T S P R A A K Nr. 2004/74 Med

i n d e k l a c h t nr. 2004.2195 (046.04)

ingediend door:

hierna te noemen 'klaagster',

tegen:

hierna te noemen 'verzekeraar'.

De Raad van Toezicht Verzekeringen heeft kennis genomen van de schriftelijke klacht, alsmede van het daartegen door verzekeraar gevoerde schriftelijke verweer.
Uit de stukken is, voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang, het navolgende gebleken.

Inleiding

De echtgenoot van klaagster is in 2002 overleden als gevolg van een hem overkomen ongeval met een valschermzweeftoestel (een hangglider). De echtgenoot van klaagster, die piloot was bij….., had in 1995 via zijn werkgever een persoonlijke ongevallenverzekering gesloten bij verzekeraar. Klaagster is de in de polis aangewezen begunstigde. Zij heeft verzekeraar verzocht de verzekerde som aan haar uit te keren. Verzekeraar heeft uitkering geweigerd.

De 'Algemene Verzekeringsvoorwaarden' die op de onderhavige ongevallenverzekering van toepassing zijn luiden, voor zover thans van belang:

'1 Ongeval
In de zin van deze polis wordt onder een ongeval verstaan:
Een tijdens de duur van deze verzekering van buiten komende, plotselinge en onafhankelijk van zijn wil onmiddellijk op de verzekerde inwerkende gebeurtenis, waardoor verzekerde (…) overlijdt.'

'3. Uitsluitingen
Van deze verzekering zijn uitgesloten ongevallen ontstaan:
3.1 (…)
3.2 (…)
3.3 (…)
3.4 tijdens het deelnemen aan het luchtverkeer anders dan:
3.4.1 als passagier of als gast in een luchtvaartuig;
3.4.2 als passagier of gast worden eveneens aangemerkt, zogenaamd "grondpersoneel", ook al zijn deze personen tijdens bedoelde vluchten officieel geregistreerd als lid van de bemanning;
3.4.3 als amateur-zweefvlieger of als diens passagier mits de piloot een voor de desbetreffende vlucht geldig vliegbrevet heeft.
3.5 tijdens het deelnemen aan: een hooggebergte- of gletschertocht zonder bevoegde gids, tenzij gebruik wordt gemaakt van normale, voor het publiek

toegankelijke paden of wegen; bobslederijen; ski-springen; bokswedstrijden; rugbywedstrijden; ijshockeywedstrijden; parachutespringen; snelheidswedstrijden met motorrijtuigen, bromfietsen of rijwielen (…); snelheidswedstrijden en springconcoursen met paarden (…);
(…)'

In een bij de verzekering behorend apart clausuleblad is de dekking, voor zover hier van belang, als volgt uitgebreid:
'2. Vliegrisico
In aanvulling op het vermelde in artikel 3.4 van de algemene verzekeringsvoorwaarden geschiedt deze verzekering inclusief het risico van deelnemen aan het luchtverkeer als lid van de bemanning aan boord van een luchtvaartuig. (…)'

De klacht

Klaagster kan zich niet verenigen met de weigering van verzekeraar om een uitkering te doen. Verzekeraar baseert zijn afwijzende standpunt op artikel 3.4 van de verzekeringsvoorwaarden. Kennelijk legt hij deze bepaling zo ruim uit dat alles wat zich in de lucht afspeelt onder die uitsluiting valt. Klaagster meent dat het enkel 'in de lucht zijn' iets anders is dan 'deelnemen aan het luchtverkeer'. Luchtverkeer duidt op een structuur, zoals omschreven in de Luchtvaartwet. Wanneer de artikelen 3.4 tot en met 3.4.3 van de verzekeringsvoorwaarden in onderlinge samenhang worden bezien, is duidelijk dat die gericht zijn op activiteiten die worden uitgeoefend in het kader van de professionele luchtvaart of de sportluchtvaart. Uit het rapport van de door verzekeraar ingeschakelde schadedeskundige blijkt dat een valschermzweeftoestel ten tijde van het ongeval in Nederland niet als luchtvaartuig werd aangemerkt.
In de verzekeringsvoorwaarden zijn genoemd het amateur-zweefvliegen (artikel 3.4.3) en het parachutespringen (artikel 3.5) als respectievelijk wel en niet gedekt onder de polis. Het vliegen met een valschermzweeftoestel ('parapenten') is niet als een uitsluiting in de verzekeringsvoorwaarden vermeld. Om die reden heeft de echtgenoot van klaagster destijds bij het sluiten van de onderhavige ongevallen-verzekering gemeend en mogen begrijpen dat het 'parapenten' onder de dekking viel. Voor hem is dat juist een belangrijke overweging geweest om deze verzekering aan te gaan.
Het afwijzende standpunt van verzekeraar acht klaagster onbegrijpelijk en niet redelijk.

Het standpunt van verzekeraar

Verzekeraar heeft een personenschade deskundige ingeschakeld om een onderzoek in te stellen naar de oorzaak en de toedracht van het de verzekerde overkomen dodelijke ongeval. Bij het rapport dat deze deskundige heeft uitgebracht is een advies gevoegd van een advocaat. Verzekeraar heeft zijn standpunt hierop gebaseerd.
Uit het onderzoek is gebleken dat de verzekerde deelnam aan het luchtverkeer met een door hem bestuurd valschermzweeftoestel. Hij was hiervan geen passagier of gast. Het begrip luchtvaartuig staat niet omschreven, maar in deze kwestie komt men niet toe aan de vraag of sprake was van een luchtvaartuig. In artikel 3 van de verzekeringsvoorwaarden zijn uitgesloten ongevallen, ontstaan tijdens het deelnemen aan het luchtverkeer anders dan als passagier of gast in

een luchtvaartuig of anders dan als amateur-zweefvlieger of als diens passagier, mits de piloot een voor de desbetreffende vlucht geldig vliegbrevet heeft. Parachute-springen is expliciet uitgesloten van dekking, omdat daarbij mogelijk niet wordt deelgenomen aan het luchtverkeer. Bij parachutespringen is het de bedoeling dat men afdaalt, terwijl het bij vliegen met een valschermtoestel juist de bedoeling is dat men in de lucht blijft zweven en zich aldaar verplaatst. Dit laatste nu is juist een kenmerk van verkeer. Als men zou moeten aannemen dat de verzekerde heeft deelgenomen aan het luchtverkeer, dan zou er dekking zijn indien hij op dat moment was te beschouwen als passagier of als gast dan wel als lid van de bemanning aan boord van een luchtvaartuig. In het midden kan worden gelaten of een valschermzweeftoestel gelijk mag worden gesteld met een luchtvaartuig, omdat de verzekerde niet als gast of als passagier of als lid van de bemanning 'aan boord' was.

Klaagster meent dat er wel dekking is, omdat het risico van het vliegen met een valschermzweeftoestel vergelijkbaar is met (het wel gedekte) zweefvliegen. Verzekeraar is het hier niet mee eens. De inzittende van een zweefvliegtuig heeft in ieder geval bescherming van de romp van het zweefvliegtuig, een bescherming die degene die vliegt met een valschermzweeftoestel ontbeert. Bovendien zijn zweefvliegtuigen voorzien van meetapparatuur waardoor de veiligheid bij het vliegen met beperkt zicht (waarvan in het onderhavige geval sprake zou zijn geweest) wordt vergroot. Volgens verzekeraar kan zijn conclusie dat er geen dekking is onder de onderhavige ongevallenverzekering worden gehandhaafd.

Het commentaar van klaagster

Klaagster heeft aangevoerd dat verzekeraar in zijn verweer een oneigenlijk beroep doet op artikel 3.4 van de verzekeringsvoorwaarden. Parapenten heeft met zweefvliegen gemeen dat men hoog in de lucht begint, opgetrokken door een lier of startend vanaf een berg, en vervolgens afdaalt, waarbij het de kunst is door middel van het opzoeken van thermiek zo lang mogelijk in de lucht te blijven zweven. Bij een ongeluk als het onderhavige biedt de romp van een zweefvliegtuig weinig soelaas; de afloop zou zeker zo fataal zijn geweest. Voorts heeft een zweefvliegtuig wel een hoogtemeter, een snelheidsmeter en een kompas, maar geen radar. Een zweefvlieger die in plotseling opdoemende bewolking terechtkomt, wordt net zo getroffen als de vlieger met een valschermzweeftoestel. Aangezien een valschermzweeftoestel in het algemeen een lagere snelheid heeft dan een zweefvliegtuig, is parapenten in feite een minder gevaarlijke sport dan zweefvliegen, temeer ook daar men flexibeler is in het vinden van een landingsplek. Artikel 3.4 van de verzekeringsvoorwaarden waarop verzekeraar de weigering om uit te keren baseert, is niet geschreven of bedoeld voor de onderhavige situatie. In de context van de verzekeringsvoorwaarden heeft deze bepaling immers betrekking op het als piloot of als lid van de bemanning besturen van een luchtvaartuig. Nu parapenten niet is uitgesloten in de verzekeringsvoorwaarden, dient een redelijke uitleg ertoe te leiden dat deze sport onder de dekking van deze ongevallenverzekering valt. Zo de uitsluiting van artikel 3.4 aanhef al zou gelden, dan is in elk geval de insluiting van artikel 3.4.3 analoog van toepassing. De verzekerde was in het bezit van de voor parapenten vereiste brevetten.

2004/74 Med

Het oordeel van de Raad

1. De Raad stelt voorop dat hij geen voor partijen bindende uitspraak kan doen over de uitleg van voorwaarden die op een (verzekerings)overeenkomst van toepassing zijn. Een dergelijk oordeel is aan de (gewone) rechter voorbehouden. De Raad dient zijn onderzoek ingevolge zijn reglement te beperken tot de vraag of het door verzekeraar ingenomen standpunt verdedigbaar is.
2. De klacht houdt primair in dat verzekeraar ten onrechte het standpunt heeft ingenomen dat het ongeval is ontstaan tijdens het deelnemen aan het luchtverkeer. Subsidiair houdt de klacht in dat verzekeraar ten onrechte niet, naar analogie van de regeling voor zweefvliegen, ten aanzien van parapenten artikel 3.4.3 van toepassing acht.
3. Het standpunt van verzekeraar dat valschermzweven kan worden aangemerkt als deelnemen aan het luchtverkeer, omdat het daarbij de bedoeling is dat men zich in de lucht verplaatst, is naar het oordeel van de Raad verdedigbaar, zodat in beginsel ingevolge artikel 3 aanhef en onder 3.4 van de verzekeringsvoorwaarden dekking is uitgesloten. Eveneens verdedigbaar is het standpunt van verzekeraar dat de uitzonderingen op deze regel, zoals vermeld in artikel 3.4.1 tot en met 3.4.3 niet van toepassing zijn. In het midden kan blijven volgens verzekeraar of een valschermzweeftoestel als een luchtvaartuig moet worden aangemerkt, omdat de in artikel 3.4.1. en de in clausule 2 van het aparte clausuleblad bedoelde situatie zich niet heeft voorgedaan; de echtgenoot was immers niet als passagier of gast en evenmin als lid van de bemanning ‘aan boord’ van een luchtvaartuig. Ook dit standpunt is verdedigbaar.
4. De stelling van klaagster dat voor valschermzweven aansluiting gezocht kan worden bij de dekking van zweefvliegen, wijst verzekeraar van de hand, omdat de inzittende van een zweefvliegtuig bescherming ondervindt van de romp van het zweefvliegtuig - welke bescherming bij een valschermzweeftoestel ontbreekt - en zweefvliegtuigen bovendien voorzien zijn van meetapparatuur waardoor de veiligheid bij het vliegen met beperkt zicht wordt vergroot . Dit standpunt van verzekeraar dat valschermzweven niet onder de insluiting van zweefvliegen, genoemd onder 3.4.3 kan worden gebracht, is eveneens verdedigbaar.
5. Uit het voorgaande volgt dat verzekeraar de goede naam van het verzekeringsbedrijf niet heeft geschaad, zodat de klacht ongegrond is.

De beslissing

De Raad verklaart de klacht ongegrond.

Aldus is beslist op 11 oktober 2004 door mr. B. Sluijters, voorzitter, mr. H.C. Bitter, mr. D.H.M. Peeperkorn, drs. D.F. Rijkels, arts, en dr. B.C. de Vries, arts, leden van de Raad, in tegenwoordigheid van mr. C.A.M. Splinter, secretaris.

De Voorzitter:

(mr. B. Sluijters)

De Secretaris:

(mr. C.A.M. Splinter)